

NVF53 Förbundsutskottsmöte, Marstrand, den 30 och 31 maj 2002

Plats: Hotel Villa-Maritime, Marstrand, Sverige.

Tid: torsdag den 30 maj kl 12:30-16:30 och fredag den 31 maj kl 8:30-12:30.

Närvarande: se sista sidan av protokollet.

0. Besöket på Volvo

Utskottsmötet började med ett besök på Volvo personvagnars nya bilsäkerhetscentrum. besöket var väldigt intressant att innehöll bl.a. demonstrativa filmer av Volvos sätt att se på trafiksäkerheten, nya tekniker och mycket mera. Vi fick se krocklaboratoriet där man kan krocka bilar i alla vinklar mellan 0 grader till 90 grader.

Vi fick också presentation om Volvos synvinkel på väginformatik. Volvo har lanserat en Volvo On-Call tjänst i Sverige under året 2001. Tjänsten är primärt en säkerhetstjänst som ringer up call-centret t.ex. när Airbag blir aktiverad. Inom väginformatik det viktigaste området blir "Infotainment och ITS", alltså olika form av information kommer att finnas i bilen.

1. Välkomsthälsning, godkännande av dagordning och föregående protokoll

Ledande landets ordförande Matti Roine kunde inte delta i mötet på grund av sjukdom, och sekreteraren Magnus Nygård öppnade mötet och hälsade alla välkomna till mötet. Dagordningen och föregående mötets (Tusby 2002-10-25) protokoll godkändes.

2. Medlemsnytt

Danmark: Peter Schöller Rasmussen, Frederiksbergs kommun är ny dansk ordförande.

Island: Inga nya medlemmar.

Norge: Hanne Nilsen, Vegvesen.

Sverige: Två nya medlemmar deltog i mötet: Mathias Nordlinder, Scandiaconsult AB och Max Sätterlund, Scandiaconsult AB.

Finland: Petri Ellmén, Vägaffärsverket

3. Seminariet i Finland på hösten 2001

Magnus Nygård berättade kort om situationen med rapporten från höstens "Visioner och strategier inom väginformatik i Norden" seminariet. En föredragshållare har inte skickat overhead-bilderna, men rapporten skall färdiggöras förhoppningsvis i augusti.

4. VMS Seminariet i Norge på hösten 2002 (2.10.2002 – 4.10.2002)

Finn Erling Berg presenterade innehållet och arrangemangen för seminariet i Norge 2002.

Ämnet är VMS, och ämnet skall behandlas från flera synvinklar där ingår bl.a. standardisering, läget i de nordiska länderna och intressanta projekt i Norden.

Seminariet börjar med Hurtigrutens avgång från Trondheim onsdagen den 2. oktober kl 12:00, ankomst till Tromsö fredagen den 4. oktober kl 14:30. Seminariet hålles i tre pass: onsdag

NVF 53 Sekretariat hos	Magnus Nygård Vägverket, Central förvaltning, Trafikantservice Box 33, 00521 Helsingfors FINLAND	Telefon +358 20 444 2423 Fax +358 20 444 2418 Email magnus.nygard@tiehallinto.fi
------------------------	--	--

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

eftermiddag, torsdag förmiddag och fredag förmiddag. Utskottsmötet hålles under torsdag eftermiddag.

Föredragen kommer att vara:

Dag 1: "Standardisering och situationen på internationell nivå"

- Standardisering, Hans Wolfgang Ernst, Futurit, CEN 226 - Europeisk standardisering (inlägget hålles på engelska)
- N.N, WERD/DERD om Standardisering - (på engelska)
- Status i respektive Nordiska länder: Paul Hauge, NO Vegvesen, föredragshållare

Dag 2: "Situationen i Norden"

- Intressanta projekt i Norden
- Södra Länken, VMS (Peek - Mikael Cewers)
- Några projekt lite mera på djupet, inte många

Dag 3: "Framtiden"

- Reklambranschen - vad finns det att lära från branschen?
- N,N, Forskningsinstitut, t.ex. SINTEF - HMI, Vad föraren kan absorbera? Vad är säkert i trafikmiljö
- Hans Wolfgang Ernst, Vad skall hända inom VMS området

Dessa förslag är bara några och det behövs föredragshållare från respektive land. Respektive land bör anmäla sin föredragshållare till Norge. Anmälningar till Finn.Berg@vegvesen.no och Even.Myhre@vegvesen.no

Om man vill ha ett nationellt inlägg i seminariet så skall man själv agera med att föreslå föredragshållaren och ämnet till Norge omgående. Det ansågs vara viktigt att få in nordiska inlägg för att kunna ha en bra uppfattning om situationen i Norden. Det preliminära programmet skickas ut före sommaren.

Norges avdelning i NVF 53 har diskuterat med Viking VMS 'workshopets' arrangörer och sett till att ämnena inte kommer vara likadana i båda seminarier. NVF 53 seminariet hålles också drygt en vecka före ITS Chicago.

Priset blir fastlagt så snart som möjligt via resebyrån som fixar till gruppresebiljetter från Köpenhamn, Stockholm, Helsingfors och även från Oslo. Annars skulle kostnaden bli ganska hög när man annars skulle var tvungen att resa i business-klass. Att resa Hurtigruten kostar ungefär som att bo på hotell. Anmälningensblankett för preliminärt intresse skickas ut före sommaren och den slutgiltiga anmälningen sker efter semesterperioden.

Tromsö är en speciell by där man kan stanna över helgen efter seminariet. Hotellprisen över helgen kommer att handlas så att priset blir rimligt, och ledsagarpriset kommer att bli rimligt också. På båten har man också flera möjligheter som t.ex. att besöka kommandobryggan.

Mera information om Hurtigruten: www.hurtigruten.no

5. Utskottsmöte och studiebesök i Norge på våren 2003

Platsen för mötet kommer att vara Stavanger i Norge. Som studiebesöket skall vi besöka VMS tillverkare som producerar VMS bl.a. till Södra Länken. På våren 2003 när vi skall besöka företaget är det väntat att produktion kommer att vara fullt på gång. Företaget producerar redan vägvisningsskyltar som kommer att ligga på E4 utanför Stockholm. På detta sätt får vi en "naturlig uppföljning" till höstens seminarium.

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

I Stavanger finns det flera olika aktiviteter, t.ex. dykning, fantastisk flora och de lokala maträtterna. Tidpunkten för mötet kommer kanske att vara april.

6. Terminologiordboken

Kristian Appel presenterade kort situationen med terminologiordboken. De engelsk, danska och finska versionerna är färdiga, svensk version är under intern remissrunda och norsk version är inte färdig än. Målet var att kunna dela ut den nya terminologin under vårmötet, men nu blir rapporten tryckt sannolikt först i augusti / september 2002.

Terminologiordbokens arbetsgrupp har haft kontakt med PIARC, och PIARC är villig att inkludera NVF 53 väginformatik-terminologin i sina lexikon. Det har också funnits kontakt med tyskarna genom Viking-program. En förutsättning för att ge ut ordboken till andra organisationer är att alla copyright -saker hanteras på ett bra sätt.

7. NVF53 på Internet

Arvid Aakre har planerat att ändra lite på NVF 53 hemsidor. För att det skall vara möjligt i praktiken måste samtliga länder namnge en kontaktperson som deltar i arbetet. Arbetsmängden kommer att vara ca 1 timme / vecka och består av kommentering av möjliga förnyelser osv. Informationen om kontaktpersonen skall skickas senast i Juni till arvid.aakre@bygg.ntnu.no och magnus.nygard@tiehallinto.fi. Hemsidorna hittar man på adressen www.nvf53.org.

8. Informationsutbyte

Finland

Mobila tjänster

Petri Ellmén, Vägaffärsverket presenterade tjänsten där man kan få information om väglaget via mobiltelefon.

I produvering av en mobiltjänst är "servicekedjan" viktig: hur fördelas vinsten mellan olika aktörer?

Det finns aktörer för olika delar av servicekedjan, där ingår t.ex. teknisk plattform, data insamling, data warehousing, aggregation, förädling, distributör, apparater (här mobiltelefon), tjänstens försäljare och fakturering.

Information baseras på Vägaffärsverkets egen data, operativ data från underhållsarbete, data från andra aktörer – t.ex. rutt, tidtabeller, offentlig data från Vägförvaltningen – en massa information om trafiken och störningar. Det rådande väglaget baseras också på information från Meteorologiska institutet och Vägförvaltningens vägväderstationer.

Tjänstens innehåll är: Väglaget på din rutt, vägarna, avstånd, väglaget och situationen inom de närmaste timmarna. Tjänsten har varit i operation sedan våren 2002.

Erfarenheter: tekniska plattformen är mödosam – 24 h/dygn fungerande system, gränssnitten mellan olika databas är besvärliga, datasäkerhet – firewall, flera nya tekniska aspekter (gateway, positionering, arkitektur) och icke lönsamt pga mobiloperatörens prissättning.

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

Information om tjänsten finns på www.radionova.fi, där det finns en massa andra mobila tjänster också. Priset för tjänsten är 0,84 € / SMS. Som jämförelse kan man nämna, att ett normalpris för SMS är 0,17 € i Finland. Tills vidare har tjänsten för få användare för att vara lönsam, men tjänsten har delvis setts som ett inlärningsprojekt.

Sverige

Restidsinformation

Staffan Lillienberg presenterade ett projekt som görs på Vägverkets uppdrag. Syftet för OPTIS –projektet är att studera hur man kan få fram data om framkomligheten i trafiken med ett praktiskt sätt. Samarbetspartners i projektet är Saab, Scania, Volvo och Vägverket. Staffan Lillienberg jobbar som konsult för Torbjörn Biding i projektet.

Frågeställningen är hur ser trafiken ut på vägnätet?

Nu mäter vi trafiken i snitt på vägen. Detta ger "ganska begränsad information" om trafiken – i OPTIS används testfordon som "probe vehicles" som skickar information till trafikledningscentrum. Utrustningen som behövs i bilen är telefon, GPS och lite annat elektronik.

Fältförsöket har börjat just i Göteborg – försöket omfattar 250 prober under 3 månader. De valda fordonena är taxibilar, budbilar, kommunala fordon och privatbilar.

En central frågeställning är att kunna bedöma hur mycket information måste samlas in och skickas till trafikcentralen eller dylikt. Preliminära resultat visar att om man har information om 1 % av trafiken räcker detta till en tillhysad beskrivning av trafiken, 5 % är lite bättre och 10 % bedöms ge bra information. Utvärderingen görs under sommaren, men preliminära resultat ser ut mycket intressanta.

Budget för projektet är 1,2 miljoner kronor i kommunikationskostnaden med SMS. I framtiden blir kommunikationskostnaden lägre med ny teknik, t.ex. GPRS.

Danmark

Aktuella projekt

Niels Erling Clausen berättade om danska aktiviteter. Intressanta projekt för tillfället är Adaptiva signalssystemer, motorvejsprojekt i Hovedstadsområdet, rejsetidsmålning på Frederikssundsvej, TRAFIKINFO - trafikinformation i Köpenhamnsområdet, VIVALDI – kollektiv transport i Aalborg och Aalborgs trafikinformation.

VMS informationskyltar som presenterar realtidsinformation om trafiksituationen kommer att användas mera i Köpenhamnsområdet. Utbyggningen av systemet är planerat att göras i tre etapper: etapp 1 – 2003, etapp 2 – 2006, etapp 3 – 2008.

Trafikledning i samband med vägarbete i Köge bugt motorvägen. Framkomligheten övervakas och man get restidsinformation för trafikanter.

4 variabla informationsskyltar har etablerats i samband med Öresundsförbindelsen – syftet är att kunna välja vägen för att undvika trafikstockningar.

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

I Danmark har man också planerat att använda variabel hastighetsreglering i arbetsområdet, men man är lite osäkra om man vill använda detta i större skala.

SLUT FÖR DAG 1. och START FÖR DAG 2:

Sverige

Arkitekturstrategi för ITS

Jonas Sundberg presenterade projektet som syftar till att beskriva hur skall arkitekturen användas och hur kan man befrämja användningen av arkitekturen. Och det mest viktiga – varför skall man använda en gemensam arkitektur?

De centrala resultat av projektet är att alla länder kör med sina egna arkitekturprojekt – Se, No, Fi och EU projekt. Det finns inte tillräckligt kännedom vad som gjorts i grannländerna. Man har också konstaterat att det finns inte någon strategi, hur man skall använda arkitektur och förvalta den.

Producera ett förslag hur produceras strategin
- näringsliv, tjänsteproducenter osv. måste kunna använda den strategin.

Ett resultat av projektet är att man måste se arkitektur från två olika synvinklar: leverantörens och mottagarens synvinkel. Man måste klargöra relationen (roller, ansvar,) för kommunikation mellan leverantör och mottagare. Detta beskriver man att skall göras med att:

1. Identifiera alla relevanta aktörer
2. identifiera alla tjänster
3. identifiera roller och ansvar – modell för att klargöra dessa
4. för varje tjänst definieras krav och riktlinjer (requirements och guidelines)

Projektet skall ta fram ett antal pekpinningar vad skall arkitekturen innehålla, alltså skapa ett ram för sättet att beskriva arkitektur. Projektet blir färdigt i augusti.

Sverige

Mikael Cewers

Mikael Cewers presenterade Peek's sättet att se arkitektur.
Peek har pratat om öppet system, som nu skall provas i t.ex. Oslo och Helsingfors.

Mikael presenterade situationen i Amersfoort, en mellanstor stad i Holland.
De olika system i Amersfoort är motorvägssystem, VMS på vägar, kollektivtrafik, parkeringssystem osv. Systemet visar i realtid, hur ser situationen ut med VMS och incidenter, hur många lediga parkeringsplatser finns det i centrum, videokamerabild, bussar på busstationen, antal bussar i tidtabell, vilka typ av fordon, ...

När man har mycket information tillgängligt, blir frågan "vem kan använda den här typen av information?" Och då blir det ganska tydligt att detta måste baseras på öppna arkitektur för att kunna utnyttja informationen från olika delar.

För att kunna bygga ett öppet arkitektur, måste bestämma vilket protokoll skall man använda. NTCIP är i användning i USA och detta används också i Peek's lösningar i framtiden.

Norge

Bomstationer, vägtullar

Finn Erling Berg presenterade utvecklingsarbetet med bomstationer i Norge.

I nuläget använder man mycket pengar när man samlar in vägtullar. 8—10 % av inkomster går åt administrativa kostnader – detta är mycket pengar, eftersom verksamheten är omfattande. Bomstationen kan vara utrustad med ett körfält för elektronisk bricka, ett för mynt och ett körfält för "normal betalning". Detta kostar mycket och är problematiskt också p.g.a. brist på utrymme nära centrala delar av städer.

Som framtida lösningen studeras utrustning som består av en antenn över körfält samt övervakningskameran för att ta bild på bilar när transaktionen inte lyckats. Idag tar man bild på alla bilar och detta medför en additionell kostnad. Meningen är att man kan skicka t.ex. månadsvis en räkning "du har kört 17 gånger, kostar xx kronor" – om du köper bricka är kostnaden bara xx kronor.

Teknologin för det här sättet att använda vägtullar finns redan, och det finns stora potentiella besparingar på att modernisera systemet. Ett sådant system är redan i gång Toronto.

I Norge har bilägaren ansvaret för att betala vägtullen.

Island

Nikolai Jonasson presenterade Isländska aktiviteter inom väginformatik.

Automatic vehicle location (AVL) for Road Administration

På Island använder man automatisk positionering av fordonen för kunna information om undehållsåtgärderna på vägar. Positionering görs med GPS och information innehåller plats, kört sträcka, tid och status av fordonet (t.ex. snöplog ner, saltning, sandning). Informationen skickas ut via myndigheternas radionät, Tetra, för att ha rimliga kommunikationskostnader.

Man kan välja hur ofta man får data: man kan skicka data 1 gång per minut eller varje 100 meter.

Trafikklassifiorare

På Island använder man automatiska trafikmätningstationer för att kunna följa situationen på vägnätet och för att kunna planera utveckling av vägnätet. Stationer ger information om trafikmängd, hastigheter, trafikens riktning, storleken av fordon och vikt av fordon.

I år bygger man 12 nya mätningstationer.

Informationsskyltar

Vegagerdin ger ut service i form av informationsskyltar i viktiga turistattraktioner och historiska platser. Den här information får man också via Vegagerdins hemsida: www.vegag.is. All information finns i ett databasen därifrån man kan hämta information direkt till Internet. Servicen innehåller information också om banker, post osv. Det kräver mycket arbete att ha databasen uppdaterat.

Sverige

Göteborg stad – information till kollektivtrafikresenärer

Bengt Andelius presenterade kollektivtrafikinformation i Göteborg.

Informationssystemet i Göteborg är omfattande och modernt. Systemet innehåller information om tidtabeller, tider och hållplatser, priser och också. realtidsinformation om vägarbeten, olyckor och, trafikmeddelanden. Realtidsinformationen presenteras på visningskartan.

Info för kollektivtrafikresenärer
www.trafikkontoret.goteborg.se

Man använder också Metro –tidningen för att nå kollektivtrafikresenärer. Göteborgs gatukontor har en annons där man berättar om aktuella saker i Metro varje dag. Eftersom tidningen är fri och delas ut i bussar, spårvagnar och tågen, når den också målgruppen effektivt.

Tidtabellsinformation är normalt stolphållplatstidtabell istället för linjetidtabeller. Man presenterar realtidsinformation om förseningar på spårvagnslinjer 2, 4 och 5 vid hållplatser.

I Göteborg testas man också mera moderna tekniker, t.ex WAP är just nu i testanvändning. man gör kontinuerliga mätningar hur resenärerna uppfattar systemet – resultaten är dock inte publicerade.

9. Intressegruppsdiskussioner

Vi prövade intressegruppsdiskussioner som ett nytt arbetssätt för NVF 53 utskottet. Man föreslog flera olika ämnen för diskussioner, men till slut blev det bara två grupper: Vägtrafikledning och Systemarkitektur. Ett av målen var att identifiera "nivån för nordiskt samarbete".

Vägtrafikledning

Magnus Nygård presenterade output från Vägtrafikledning –gruppen.

Först och främst är "Vägtrafikledning" en alldeles för stort område för att kunna ha djupgående diskussioner – man måste ha mera begränsade ämnen. Men i alla fall hittades det några ämnen som är av stort intresse:

1. Trafiksignaler; uppdatering, "status ... pengar"
2. Detektering; incidenter, störningar i trafiken och teknik: radar, mikrovåg, slingor, video,...
3. Realtidsinformation; databas samt video- och still-bilder

Förslag:

Norge vårmötet 2003 minst ½ dag för "Workshop om detektering"
- erfarenheter av användning system

Systemarkitektur

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

Jonas Sundberg presenterade output från Systemarkitektur –gruppen

Systemarkitektur är ett område där man skulle behöva nordiskt samarbete, och detta samarbete kan man initiera genom NVF53 utveckling av en gemensam systemarkitektur för vägtrafikledning omfattande:

- 1) trafiksignaler och VMS,
- 2) motorvägskontrollsystem.

Förslaget var att man skall jobba utgående från Peek "OmniVue" som är baserad på öppna gränssnitt, kommunikation via NTCP/IP och DSL etc. Ett internordiskt arbetsgrupp med 1 deltagare från samtliga länder bildas. Målet är att en etablerad överenskommelse skall implementeras i nationella regelverk 2002.

Sammanfattning av intressegruppsdiskussioner

Medlemmarna tyckte att detta sätt är bra att jobba med, så att man vill gärna fortsätta med detta.

Vi beslöt enhälligt att utskottsmötet i Norge på våren 2003 kommer att behandla "detektering med olika tekniker". Detta sågs också som bra kontinuitet för höstens seminarium.

10. Övriga frågor

Övriga frågor:

man önskade att man borde använda mera tid för att presentera och diskutera konkreta projekt.

11. Nästa möte

Nästa förbundsutskottsmöte hålles i Norge i samband med VMS seminariet den 2.-4. Oktober.

12. Deltagare

Magnus	Nygård	Vägförvaltningen	Finland
Kristian	Appel	Traficon Ab	Finland
Petri	Ellmén	Vägaffärsverket	Finland
Knud	Grøndahl Mortensen	Hansen og Henneberg Rådgiv. Ing.	Danmark
Johan	Boller	Peek	Danmark
Niels Erling	Larsen	Vejdirektoratet	Danmark
Nikolai	Jonasson	Vegagerdin	Island
Finn Erling	Berg	Statens Vegvesen Vestfold	Norge
Trond A	Karlsen	Statens Vegvesen Hordaland	Norge
Lars Erik	Hauer	Statens Vegvesen	Norge
Even	Myhre	Statens Vegvesen	Norge
Jan Vidar	Myrland	Statens Vegvesen Telemark	Norge
Hanne	Nilsen	Statens Vegvesen	Norge
Kent	Olsson	Vägverket	Sverige
Jonas	Sundberg	VBB / VIAK	Sverige

ERROR! STYLE NOT DEFINED.

Bengt	Andelius	Göteborg stad, Gatukontoret	Sverige
Torbjörn	Biding	Vägverket	Sverige
Michael	Cewers	Peek Traffic Ab	Sverige
Rolf	Jeppson	Vägverket,	Sverige
Arne	Lindeberg	Vägverket	Sverige
Staffan	Lillienberg	J&W Samhällsbyggnad	Sverige
Christer	Lundin	Stockholm stad	Sverige
Mattias	Nordlinder	Scandiaconsult AB	Sverige
Alf	Pettersson	Vägverket, Region Stockholm	Sverige
Lars	Sahlin	Aerotech Telub	Sverige
Max	Sätterlund	Scandiaconsult AB	Sverige